

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

“Met een nanny van De Nanny Bemiddeling is bij u thuis de cirkel rond”

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Pedagogisch beleid
 - 2.1 Visie De Nanny Bemiddeling
 - 2.2 De ontwikkeling van het kind
 - 2.2.1 Emotionele veiligheid
 - 2.2.2 Persoonlijke competentie
 - 2.2.3 Sociale competentie
 - 2.3 Normen en waarden
3. De nanny en/of gastouder
 - 3.1 Functieomschrijving nanny en/of gastouder
 - 3.1.2 Profiel nanny en/of gastouder
 - 3.1.3 Permanente educatie, pedagogische coaching en registratie
 - 3.2 Het Pedagogisch Werkplan van de Nanny/Gastouder
4. De opvangomgeving
 - 4.1 Kind-ratio en de achterwachtregeling
 - 4.2 Een hygiënische en veilige opvangomgeving
5. Begeleiding door De Nanny Bemiddeling
 - 5.1 Communicatie tussen de ouder(s) en de nanny en/of gastouder \
 - 5.2 Contact, evaluatie en gesprekken op afstand
6. Klachtenprocedure
7. Vastgestelde feestdagen
8. Tot slot

Bijlagen

- Bijlage 1: Signalenlijst kindermishandeling kinderen 0 - 4 jaar
- Bijlage 2: Signalenlijst kindermishandeling kinderen 4 - 12 jaar

1. Voorwoord

De Nanny Bemiddeling houdt zich bezig met de bemiddeling en begeleiding van ouders en nannies/gastouders ten behoeve van kinderopvang aan huis. Dit houdt onder meer in dat ouders De Nanny Bemiddeling inschakelen bij het zoeken naar een geschikte kandidaat (een nanny/ gastouder) om de opvang en verzorging van de kinderen in de woning van de ouder(s) op zich te nemen, of bij de gastouder thuis.

In het kader van de Wet kinderopvang en de **Wet kwaliteitsmaatregelen gastouderopvang** (volledig van kracht vanaf 2026) dient de opvang aan strikte kwaliteitsvereisten te voldoen. Een van deze vereisten is het hebben van een goed onderbouwd pedagogisch beleid, zoals neergelegd in dit vernieuwde pedagogisch beleidsplan. Dit plan beschrijft expliciet hoe nannies en gastouders professioneel worden begeleid en gecoacht bij hun pedagogische taken en hoe de ontwikkeling van de opgevangen kinderen actief wordt gevolgd.

Voor ouders is kinderopvang een kwestie van vertrouwen. Om dit vertrouwen te kunnen geven, hecht De Nanny Bemiddeling grote waarde aan de kwaliteit van de opvang. Voor De Nanny Bemiddeling is het belangrijk om een pedagogische visie uit te dragen in verband met handhaving van de kwaliteitswaarborg van de opvang als geheel en een stabiele ontwikkeling van de kinderen in het bijzonder. Jaarlijks wordt dit plan waar nodig gewijzigd en aangevuld.

Hierbij is De Nanny Bemiddeling zich ervan bewust dat zij als bemiddelingsbureau niet in de directe relatie ouder-nanny/gastouder staat en ouders haar pedagogische visie niet dwingend kan opleggen. Voor de ouder(s) ziet De Nanny Bemiddeling dit plan dan ook als een handreiking en een aanbeveling. Voor de nannies en gastouders die door De Nanny Bemiddeling worden bemiddeld en begeleid, is dit pedagogisch beleidsplan ontwikkeld als het wettelijk kader waarbinnen bij de opvang en de verzorging van kinderen dient te worden gehandeld, met als uitgangspunt het creëren van een vertrouwde, stabiele en veilige omgeving waarin het kind zich vrij kan ontwikkelen.

Een ander kwaliteitsvereiste gesteld door de Wet kinderopvang is het houden van een risico-inventarisatie op het gebied van veiligheid en gezondheid. Door De Nanny Bemiddeling zal er een dergelijke risico-inventarisatie plaatsvinden in de woning waar de opvang plaatsvindt.

Naast dit pedagogisch beleidsplan heeft De Nanny Bemiddeling kwaliteitsregels en richtlijnen voor de nanny/gastouder opgesteld om de kwaliteit van de opvang te bevorderen en te waarborgen. Tevens zijn er verschillende protocollen aanwezig zoals: hoe om te gaan met ongevallen, de meldcode kindermishandeling, social media, veilig vervoer en wiegendood. Vermoedens van kindermishandeling dienen direct gemeld te worden bij de vertegenwoordiger van De Nanny Bemiddeling, die vervolgens de daarvoor bestemde instanties zal inlichten.

2. Pedagogisch beleid

2.1 Visie De Nanny Bemiddeling

In de visie van De Nanny Bemiddeling staat het kind centraal. Ieder kind is uniek en draagt een individuele kern van mogelijkheden in zich. Vanaf zijn geboorte is een kind al uit op contact en communicatie, heeft het een sterke drang om duidelijk te maken aan zijn omgeving wat er in hem leeft en doet hij dat ook. Een kind is van nature actief en heeft de drang in zich om op ontdekking uit te gaan en alles zelf te willen. 'Het' kind bestaat niet: ieder kind is anders, het gaat om het specifieke van elk kind.

De Nanny Bemiddeling vindt het een groot goed dat elk kind zich in eigen tempo en met het daarbij behorende karakter kan en mag ontwikkelen tot een volwassen persoon met een positief zelfbeeld. De nannies en gastouders leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling en het welbevinden van elk kind dat zij opvang bieden. Belangrijk is dat de nanny/gastouder in staat is een klimaat te scheppen waarbij een kind zich veilig en vertrouwd voelt en daarnaast met plezier kan spelen en zich ontwikkelen. Aandacht en respect voor elk kind als individu zijn hiermee onlosmakelijk verbonden.

De Nanny Bemiddeling verlangt van haar nannies en gastouders dat zij de opvang verzorgen binnen de kaders van de pedagogische visie van De Nanny Bemiddeling, met inachtneming van de wensen en richtlijnen van de ouder(s) zelf. De oude(s) dient/dienen hun wensen en richtlijnen aan de nanny/gastouder kenbaar te maken. De ouder(s) blijven dan ook ten allen tijde eindverantwoordelijk bij de opvoeding van hun kind(eren).

De nanny of gastouder dient oog te hebben voor de leeftijd, aard en ontwikkeling van elk kind. Er dient voldoende aandacht en ruimte te zijn voor de lichamelijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. Vanuit een rustige, evenwichtige omgeving dient de nanny/ gastouder een kind spelenderwijs te begeleiden in zijn/haar ontwikkeling. De nanny/gastouder draagt (naast de ouders) zorg voor een veilige, hygiënische en gezonde opvangomgeving. Tenslotte besteedt de nanny/gastouder in samenspraak met de ouders aandacht aan normen en waarden en zorgt in ieder geval voor overdracht van basisnormen en -waarden.

2.2 De ontwikkeling van het kind

De ontwikkeling die kinderen doormaken verloopt niet bij elk kind identiek. Ieder kind heeft zijn/haar eigen tempo en kent bepaalde gebieden waarop het zich meer of minder sterk ontwikkelt. De nanny/gastouder stimuleert het gebruik van spelmateriaal dat aansluit bij de ontwikkeling en interesse van het individuele kind. Daarnaast zal de nanny/gastouder zoveel mogelijk naar buiten gaan om de kinderen beweging te bieden in de vorm van bijvoorbeeld balspel, spelen met zand en water, leren fietsen, wandelen etc. Dit alles afgestemd op de leeftijd en aard van elk kind en overlegt met de ouders.

In de ontwikkelingen van kinderen kunnen de volgende deelgebieden worden onderscheiden:

- **Zintuiglijke ontwikkeling:** Een baby haalt heel wat mijlpalen in zijn eerste levensjaar. De zintuiglijke ontwikkeling is in volle gang. Juist door deze ontwikkeling gaat de baby zich actiever richten op zijn omgeving. Geluiden, geuren, kleuren en vormen prikkelen om op onderzoek uit te gaan. Baby's ontdekken veel met hun mond.
- **Emotionele ontwikkeling:** Het opbouwen van zelfvertrouwen en een basis van emotionele veiligheid.
- **Sociale ontwikkeling:** Het leren omgaan met anderen, delen, empathie tonen en samenspelen.
- **Motorische ontwikkeling:** De grove motoriek (rollen, kruipen, lopen, rennen) en de fijne motoriek (grijpen, tekenen, knutselen).
- **Cognitieve (verstandelijke) ontwikkeling:** Het denkvermogen, logisch redeneren en het begrijpen van oorzaak en gevolg.
- **Spraak- en taalontwikkeling:** Van brabbelen tot woord- en zinsvorming en een groeiende woordenschat.
- **Spelontwikkeling:** Spelen is de manier waarop een kind leert
- **Zelfredzaamheid:** Het stimuleren van zelfstandigheid (zelf eten, aankleden, opruimen, zindelijkheid).

2.2.1 Emotionele veiligheid

Voor een stabiele, evenwichtige ontwikkeling van een kind is het van groot belang dat deze zich op zijn gemak voelt bij de nanny/gastouder. Bij de start van de opvang is het dan ook belangrijk om aandacht te besteden aan de kennismaking en de wenperiode. Op deze manier kan een kind de nanny/gastouder in eigen tempo leren kennen.

Uiteindelijk moet een kind zich tijdens de opvang vrij genoeg voelen om zijn emoties, zoals verdriet, boosheid en blijdschap aan de nanny/gastouder te tonen en met de nanny/gastouder te delen. Voor een stabiele en veilige opvangomgeving is het van belang dat de nanny/gastouder een kind waardeert zoals het is en uiting geeft aan deze waardering. Beloning en straffen dienen volgens afspraak met de ouders plaats te vinden. Het is ten strengste verboden om lichamelijke straffen te hanteren, danwel verbaal geweld te gebruiken. Nannies/gastouders dienen te allen tijde rustig te blijven en consequent te handelen. Ten behoeve van de stabiele opvang benadrukt De Nanny Bemiddeling dat het belangrijk is dat ouders en nanny/gastouder in een open communicatie samenwerken en direct (pedagogische) zaken bespreken en overdragen.

2.2.2 Persoonlijke competentie

- **Baby's (tot 12 maanden):** De nadruk ligt op de fysieke verzorging, geborgenheid en een rustige benadering. De nanny/gastouder praat veel tegen de baby tijdens alledaagse handelingen (zoals verschonen en voeden) om de taalontwikkeling te stimuleren en biedt zintuiglijke prikkels via passend speelgoed.
- **Dreumesen en peuters (12 maanden tot 4 jaar):** De motoriek en de drang om zelf dingen te doen worden groter. De nanny/gastouder biedt een veilige haven, helpt bij het verwoorden van emoties tijdens de 'nee-fase' (koppigheidsfase) en stimuleert de zelfredzaamheid. Een goede beheersing van de Nederlandse taal door de nanny is hierbij essentieel.

- **Schoolgaande kinderen (4 tot 13 jaar):** Na schooltijd staat de opvang in het teken van ontspanning en een huiselijke sfeer. Er is ruimte voor een luisterend oor, vrij spel en hobby's. Indien afgesproken met de ouders, biedt de nanny/gastouder een begeleidende rol bij het maken van huiswerk.

2.2.3 Sociale competentie

Door interactie met broertjes, zusjes of vriendjes/vriendinnetjes en huisdieren leert een kind rekening te houden met anderen, speelgoed te delen, grenzen van zichzelf en anderen te accepteren en op een gezonde manier voor zichzelf op te komen. De nanny/gastouder observeert dit proces nauwlettend, begeleidt eventuele conflicten op een positieve en constructieve manier, en stimuleert coöperatief gedrag.

2.3 Normen en waarden

Normen en waarden vormen het morele kompas van de opvoeding. Omdat de invulling hiervan per gezin kan verschillen, stemt de nanny/gastouder dit nauw af met de ouder(s). Onderwerpen zoals respectvol taalgebruik, omgangsvormen, tafelmanieren, schermtijd, religie/levensovertuiging en omgang met de omgeving worden open besproken. De wensen en richtlijnen van de ouders zijn hierin te allen tijde leidend.

3. De nanny en/of gastouder

3.1 Functieomschrijving nanny en/of gastouder

Werken via De Nanny Bemiddeling is een verantwoordelijke baan voor een langere periode. De nanny/gastouder draagt de zorg voor het welzijn, de veiligheid en de brede ontwikkeling van de opgevangen kinderen. Bij opvang in het huis van de ouder(s) kan de nanny daarnaast lichte, kindgerelateerde huishoudelijke taken uitvoeren.

Van een nanny/gastouder wordt een relevante pedagogische of zorgopleiding (conform de Regeling Wet kinderopvang) en/of aantoonbare professionele ervaring vereist. Zij dient communicatief vaardig te zijn, de Nederlandse taal uitstekend te beheersen en over goede referenties te beschikken. Een geldig certificaat Eerste Hulp aan Kinderen (EHBO) is een strikte vereiste en dient via periodieke herhalingen actueel te worden gehouden.

Iedere nanny/gastouder moet gekoppeld zijn in het Personenregister Kinderopvang (PRK) op basis van een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Zij/hij dient minimaal 18 jaar oud te zijn, te beschikken over een goede fysieke en mentale gezondheid, en in staat te zijn kritisch te reflecteren op het eigen pedagogisch handelen. In geval van ziekte meldt de nanny/gastouder dit direct aan zowel de ouders als De Nanny Bemiddeling; het is niet toegestaan om zelfstandig voor informele vervanging te zorgen.

3.1.2 Profiel nanny en/of gastouder

Een professionele nanny/gastouder beschikt over de volgende eigenschappen en vaardigheden:

- Een groot verantwoordelijkheidsgevoel en een betrouwbare persoonlijkheid.
- Grondige kennis van de ontwikkelingsfasen van een kind (0-13 jaar).
- Stressbestendigheid, flexibiliteit, creativiteit en een proactieve werkhouding.
- Goede communicatieve vaardigheden richting zowel kinderen als volwassenen.
- Kennis op het gebied van veiligheid, hygiëne en gezonde voeding.

3.1.3 Permanente educatie, pedagogische coaching en registratie

Om de kwaliteit en professionaliteit binnen de gastouder- en nannyopvang continu te waarborgen, gelden de volgende wettelijke verplichtingen:

- **Permanente educatie (Verplichte scholing):** Iedere actieve nanny en gastouder is verplicht om jaarlijks minimaal 7 uur aan aantoonbare, geaccrediteerde bijscholing of permanente educatie te volgen. Hiermee wordt de pedagogische en professionele vak kennis up-to-date gehouden.
- **Pedagogische coaching:** Ter ondersteuning van de dagelijkse praktijk ontvangt iedere nanny/gastouder jaarlijks minimaal 3 uur individuele pedagogische coaching. Deze coaching wordt uitgevoerd door een gekwalificeerde pedagogisch beleidsmedewerker/coach van De Nanny Bemiddeling en kan zowel op de opvanglocatie als op afstand plaatsvinden.
- **Maximaal aantal gastouderbureaus:** Om de lijnen voor begeleiding, coaching en toezicht helder en effectief te houden, mag een nanny of gastouder bij **maximaal twee gastouderbureaus** tegelijkertijd geregistreerd staan.

3.2 Het Pedagogisch Werkplan van de Nanny/Gastouder

Naast het algemene pedagogische beleidsplan van De Nanny Bemiddeling is het voor iedere individuele nanny/gastouder verplicht om te beschikken over een eigen, concreet **pedagogisch werkplan**. In dit persoonlijke werkplan vertaalt hij/zij de visie en de vier pedagogische basisdoelen van het bureau naar zijn/haar eigen specifieke praktijksituatie (afgestemd op de specifieke kinderen in het gezin of op de opvanglocatie). Hierin staat nauwkeurig beschreven hoe hij/zij de dagstructuur vormgeeft, welke ontwikkelingsgerichte activiteiten hij/zij aanbiedt en op welke wijze hij/zij de ontwikkeling van de kinderen volgt. De Nanny Bemiddeling ondersteunt bij het opstellen hiervan en toetst dit plan periodiek.

4. De opvangomgeving

4.1 Kind-ratio en de achterwachting

De nanny/gastouder mag wettelijk maximaal 6 kinderen gelijktijdig opvangen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. Hierbij gelden de volgende specifieke bezettingsregels:

- Maximaal 6 kinderen tegelijkertijd, waarbij **eigen kinderen van de gastouder meetellen tot de leeftijd van 8 jaar** (voorheen was dit tot 10 jaar).
- Maximaal 5 kinderen tegelijkertijd als alle kinderen jonger zijn dan 4 jaar.
- Maximaal 4 kinderen tegelijkertijd in de leeftijd van 0 en 1 jaar oud, waarvan maximaal twee kinderen jonger dan 1 jaar (0-jarigen).

Wettelijk verplichte achterwachting: Ongeacht het aantal kinderen dat op de locatie wordt opgevangen (dus ook bij de opvang van slechts één kind), is het verplicht om een achterwachting te hebben ingesteld. De achterwachting is een direct bereikbare volwassen persoon die in het geval van een calamiteit of noodsituatie binnen **15 minuten** op de opvanglocatie aanwezig kan zijn om de zorg voor de kinderen over te nemen. De achterwachting hoeft niet over een VOG te beschikken, maar moet te allen tijde telefonisch stand-by en inzetbaar zijn tijdens de opvanguren.

4.2 Een hygiënische en veilige opvangomgeving

Kinderen hebben recht op een gezonde, schone en veilige opvangomgeving. Jaarlijks voert een vertegenwoordiger van De Nanny Bemiddeling een verplichte risico-inventarisatie uit op het gebied van veiligheid en gezondheid op de opvanglocatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van de wettelijk goedgekeurde instrumenten.

Praktische zaken omtrent hygiëne (zoals handen wassen na toiletbezoek/voor het eten, het reinigen van speelgoed en oppervlakken), gezonde voeding, vaste slaaprituelen en de aanpak van de zindelijkheidstraining worden in detail afgestemd tussen de nanny/gastouder en de ouders. Indien een kind medicatie nodig heeft, dient er vooraf een door de ouders ondertekende medicijnverklaring te worden overhandigd. Het uitvoeren van specifieke, voorbehouden medische handelingen behoort uitdrukkelijk niet tot de taken van de nanny.

5. Begeleiding door De Nanny Bemiddeling

5.1 Communicatie tussen de ouder(s) en de nanny en/of gastouder

Open en transparante communicatie vormt het fundament van een succesvolle opvangrelatie. Ouders worden gezien als de primaire deskundigen van hun eigen kind. Tijdens het intakegesprek en de daaropvolgende kennismaking worden wederzijdse verwachtingen en opvoedstijlen helder in kaart gebracht.

Naast het dagelijkse mondelinge breng- en haalcontact (dat in het belang van de rust voor het kind bondig en soepel verloopt), kan er gebruikgemaakt worden van een overdrachtsschriftje. Hierin houdt de nanny/gastouder bijzonderheden bij omtrent het dagritme, voeding, slaaptijden en leuke anekdotes of specifieke ontwikkelingsstappen van het kind.

5.2 Contact, evaluatie en gesprekken op afstand

Om de administratieve regeldruk voor zowel ouders, nanny/gastouder als De Nanny Bemiddeling te minimaliseren, is de structuur rondom de evaluatiegesprekken flexibel ingericht:

- **Eerste periode:** Binnen twee weken na de daadwerkelijke start van de opvang vindt er een eerste korte (schriftelijke of digitale) check-up plaats om de eerste ervaringen te peilen.
- **Evaluatie proeftijd:** Binnen de eerste twee maanden wordt er een formele evaluatie gehouden met zowel de vraagouders als de nanny/gastouder om te beoordelen of de samenwerking aan de verwachtingen voldoet.
- **Voortgangsevaluatie & Bezoeken:** De opvanglocatie zelf wordt door De Nanny Bemiddeling minimaal twee keer per jaar fysiek bezocht in het kader van de kwaliteitsbewaking en veiligheidsinspecties. Het initiële koppelingsgesprek en de periodieke voortgangsevaluaties met de nanny/gastouder mogen echter desgewenst **op afstand (digitaal of telefonisch)** of op een andere externe locatie plaatsvinden.
- **Ouder-evaluatie:** Het jaarlijkse evaluatiegesprek met de vraagouders is veranderd in een actieve **inspanningsverplichting** vanuit het bureau. De Nanny Bemiddeling biedt dit gesprek jaarlijks aan, maar deelname hieraan is voor ouders optioneel en niet langer wettelijk verplicht.
- **Kindobservatie:** De nanny/gastouder stelt jaarlijks per kind een beknopt observatieverslag op aan de hand van een gestructureerde, leeftijdsgerichte observatielijst. Dit instrument helpt om de voortgang van het kind te monitoren en eventuele opvallendheden of ontwikkelingsachterstanden vroegtijdig te signaleren en met ouders te bespreken.

6. Klachtenprocedure

Bij De Nanny Bemiddeling streven we naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van zorg. Mocht er onverhoopt toch een meningsverschil of klacht ontstaan over de opvang of de dienstverlening van het bureau, dan wordt er in eerste instantie gezocht naar een oplossing in onderling overleg tussen de directbetrokkenen.

Indien dit niet tot een gewenst resultaat leidt, kan de klacht formeel worden ingediend bij de interne klachtenvertegenwoordiger van De Nanny Bemiddeling: **Wendy Bakx via w.sanner@nannybemiddeling.nl**. Mocht de interne klachtenafhandeling niet naar tevredenheid verlopen, dan kunnen ouders en nanny/gastouder zich wenden tot de externe, onafhankelijke **Geschillencommissie Kinderopvang** (Bordewijklaan 46, Den Haag, www.klachtkinderopvang.nl), waarbij De Nanny Bemiddeling officieel is aangesloten.

7. Vastgestelde feestdagen

De nannies en gastouders zijn in principe vrij op de landelijk vastgestelde feestdagen. Dit betreft:

- Nieuwjaarsdag
- Eerste en Tweede Paasdag
- Koningsdag
- Hemelvaartstag
- Eerste en Tweede Pinksterdag
- Eerste en Tweede Kerstdag

Indien opvang op deze specifieke dagen toch noodzakelijk is, dient dit tijdig en in goed onderling overleg tussen de vraagouders, de nanny en De Nanny Bemiddeling te worden afgestemd en contractueel te worden vastgelegd.

8. Tot slot

Dit pedagogisch beleidsplan vormt de dagelijkse leidraad voor een kwalitatieve, veilige en professionele opvangomgeving waarin het kind zich optimaal kan ontplooien. Door een doorlopende, open dialoog tussen ouders, nanny/gastouder en de pedagogisch coaches van De Nanny Bemiddeling blijft dit beleid een levend en effectief kwaliteitsinstrument dat nauw aansluit bij de praktijk.

Bijlage 1: Signalenlijst kindermishandeling kinderen 0 - 4 jaar

Deze lijst dient als hulpmiddel voor de nanny/gastouder om signalen van structurele stress, verwaarlozing of mogelijke kindermishandeling vroegtijdig te herkennen. Een beargumenteerd vermoeden is te allen tijde reden om direct de meldcode te volgen en contact op te nemen met de vertegenwoordiger van De Nanny Bemiddeling.

1. Psychosociale signalen

- **Ontwikkelingsstoornissen:** Opvallend achterblijven in de taal-, spraak-, motorische, emotionele of cognitieve ontwikkeling; regressief gedrag (terugval in eerdere ontwikkelingsstadia); niet zindelijk zijn op een leeftijd waar dit wel verwacht mag worden zonder medische oorzaak.
- **Relationele problemen (richting ouders):** Totale onderwerping aan de ouders, extreme angst voor de reactie van ouders, een overmatige claimende afhankelijkheid of juist een opvallende onverschilligheid of apathie in aanwezigheid van de ouders. Het kind vertoont wezenlijk ander gedrag zodra de ouders uit het zicht zijn.
- **Relationele problemen (richting anderen/nanny):** Opvallend stijf of plankvast houden van het lichaam bij oppakken of knuffelen; 'bevriezen' of schrikken bij onverhoedse bewegingen of lichamelijk contact; extreem 'allemandsvriendgedrag' (geen gezonde selectieve angst voor vreemden); een lege, starende blik en het systematisch vermijden van oogcontact; wantrouwen naar andere kinderen; zich extreem terugtrekken in een eigen fantasiewereld.
- **Gedragsproblemen:** Een plotselinge, onverklaarbare gedragsverandering; extreem passief, apathisch of lusteloos gedrag; ongerichte agressie of juist hyperactief gedrag; opvallend gebrek aan spontaan spel; niet huilen of nauwelijks emotie tonen bij pijn of substantiële valpartijen; hardnekkige eet- en slaapstoornissen (zoals extreme nachtmerries of weigeren te eten).

2. Medische en verzorgingssignalen

- **Lichamelijk letsel:** Onverklaarbare of op vreemde locaties gesitueerde blauwe plekken (bijv. zachte delen, binnenkant bovenbenen, rug); krab-, bijt- of brandwonden (sigarettenafdrukken); verdachte botbreuken of veelvuldige littekens in verschillende stadia van genezing.
- **Voeding en verzorging:** Teken van ondervoeding of een structureel haperende groei (failure to thrive); veelvuldig spugen of hardnekkig voeding weigeren bij baby's zonder medische indicatie; een structureel slechte persoonlijke hygiëne (onverzorgde huid, langdurig vieze luiers resulterend in extreme, bloederige luieruitslag); inadequate kleding (te koud gekleed in de winter of te warm in de zomer); een manifest gebrek aan noodzakelijke medische of tandheelkundige zorg; het opvallend vaak betrokken zijn bij ongevallen in en om het huis door aantoonbaar gebrekkig ouderlijk toezicht.

3. Kenmerken ouders / gezinssituatie

- **Ouder-kind interactie:** Het kind emotioneel kil benaderen (bijv. als een 'postpakketje' dragen zonder oogcontact of interactie); het kind structureel niet troosten bij huilen of overstuurd zijn; overmatig negatief of uitsluitend klagend over het kind spreken; irreële, niet aan de leeftijd aangepaste verwachtingen hebben van het kind; opvallend weinig oprechte belangstelling tonen voor de dagelijkse belevenissen of ontwikkeling.
- **Omgevings- en gezinssignalen:** Aanwezigheid van partnergeweld (huiselijk geweld) in het gezin; actuele verslavingsproblematiek (alcohol, drugs, gokken) of onbehandelde, ernstige psychiatrische problemen bij (één van) de ouders; het opvallend vaak wisselen van huisarts of consultatiebureau ('shoppen' om ontdekking te voorkomen); afspraken met het bureau of medische instanties herhaaldelijk niet nakomen; het kind plotseling overal afmelden zonder duidelijke reden. Sprake van een multi-probleem situatie, acuut sociaal isolement, zeer frequente verhuizingen of chronische overbelasting waarbij de draaglast de draagkracht van de ouders structureel overstijgt.

4. Specifieke signalen (Seksueel misbruik / Huiselijk geweld)

- **Seksueel misbruik:** Onverklaarbaar lichamelijk letsel, roodheid, infecties of hardnekkige jeuk aan de genitaliën of de anus; frequente urineweginfecties; zichtbare pijn of ongemak bij het lopen of zitten; excessief, dwangmatig of emotioneel geladen masturberen; extreme angst bij het verschonen of uitkleden; angst om op de rug te moeten liggen; ongepast, niet-leeftijdsadequaate seksueel getint gedrag of taalgebruik richting volwassenen of andere kinderen.
- **Getuige van huiselijk geweld:** Het direct kopiëren van destructief of gewelddadig gedrag (bijv. het slaan van poppen, broertjes, zusjes of de nanny); extreme, onbeheersbare opstandigheid of juist totale passiviteit en angst; zichzelf verbaal of non-verbaal de schuld geven van situaties; een manifest gebrek aan basale sociale vaardigheden.

Bijlage 2: Signalenlijst kindermishandeling kinderen 4 - 12 jaar

1. Psychosociale signalen

- **Ontwikkeling en relaties:** Structureel achterblijven in de brede (schoolse en sociaal-emotionele) ontwikkeling; regressief gedrag (zoals plotseling weer duimen); hernieuwd bedplassen of broekpoepen zonder medische oorzaak. Totale, angstgedimeerde onderwerping aan de ouders; extreme waakzaamheid en wantrouwen ten opzichte van volwassenen; het systematisch vermijden van direct oogcontact; 'bevrozen' bij onverhoedse aanrakingen; een gebrek aan gezonde grenzen (allemandsvriend) of juist een diepgaand sociaal isolement en uitsluiting door leeftijdsgenoten.
- **Gedragsproblemen:** Abrupte en langdurige gedragsveranderingen; depressieve, angstige of extreem vlakke emotionele uitingen; destructief of excessief agressief gedrag, of juist een extreem meegaande, pleasende en onzichtbare houding; uitingen van zelfverwondend gedrag; beginnende eetstoornissen (anorexia, boulimia of eetbuien); ernstige slaapstoornissen of chronische vermoeidheid; diepgaande schuld- en schaamtegevoelens; het opvallend afwezig zijn van pijnreacties of emoties bij fysiek letsel.

2. Medische en verzorgingssignalen

- **Lichamelijk:** Onverklaarbare, geometrische of op vreemde locaties gesitueerde blauwe plekken; brandwonden, bijtonden, littekens of verdachte (onbehandelde) botbreuken; veelvuldige psychosomatische klachten zoals chronische, onverklaarbare buikpijn, hoofdpijn of misselijkheid die leiden tot frequent schoolverzuim.
- **Verzorging:** Een structureel verwaarloosde persoonlijke hygiëne (onverzorgd gebit, sterke lichaamsgeur, ongewassen haren); het dragen van vuile, kapotte of manifest niet-passende kleding (bijv. veel te kleine schoenen of kleding die niet bij het seizoen past); het systematisch niet meegeven van een lunch of eten naar school; het structureel verwaarlozen van noodzakelijke medische, orthodontische of tandheelkundige opvolging.

3. Kenmerken ouders / gezinssituatie

- **Ouderlijke houding:** Een structureel gebrek aan emotionele ondersteuning, troost of oprechte belangstelling voor de schoolprestaties en het welzijn van het kind; het kind in het openbaar of richting de nanny stelselmatig vernederen, belachelijk maken of uitsluitend negatief labelen.
- **Gezinsdynamiek:** Ouders die in het contact met het bureau of school extreem nerveus, defensief, onderkoeld of apathisch overkomen; het structureel niet nakomen van gemaakte afspraken of ouderavonden; het plotseling en zonder steekhoudende argumenten van school halen of verhuizen van het kind. Een thuissituatie waarin sprake is van actueel partnergeweld, chronische armoede, sociaal isolement, ernstige

verslavingsproblematiek of waarbij fysiek en verbaal geweld als legitiem opvoed- en oplossingsmiddel wordt gehanteerd.

4. Specifieke signalen (Seksueel misbruik / Huiselijk geweld)

- **Seksueel misbruik:** Fysiek letsel, bloedingen, infecties of aanhoudende pijn/jeuk aan de intieme zones; zichtbare pijn of een opvallend houterige, geforceerde motoriek bij het lopen of zitten (het onderlichaam gevoelsmatig 'op slot' houden); seksueel agressief, dwingend of grensoverschrijdend gedrag naar andere kinderen; het bezitten of uiten van niet-leeftijdsadequate, expliciete kennis van seksualiteit of het imiteren van volwassen seksuele handelingen in spel; extreme angst voor zwangerschap of soa's op jonge leeftijd; een intense schaamte, walging of boosheid gericht op het eigen lichaam; weigeren deel te nemen aan activiteiten waarbij omkleed moet worden (zoals gymnastiek of zwemmen).
- **Getuige van huiselijk geweld:** Het actief kopiëren en toepassen van fysiek of verbaal partnergeweld binnen de eigen kring; vroegtijdig experimenteren met of misbruik van alcohol en drugs; suïcidale gedachten of uitspraken; een extreme, remmende verlegenheid; opvallende overcompensatie (bijv. extreem perfectionisme en rigiditeit op school om de onveilige thuissituatie te maskeren en te controleren); het categorisch weigeren om klasgenootjes of vriendjes mee naar het eigen huis te nemen uit angst voor ontdekking of onvoorspelbare situaties.